

**«ТОЛКУЙДАА, ООННЬОО, КЫАЙ»
(ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНАЙ ООННЬУУ)**

**ТОЛОРДО: САХА ТЫЛЫН УОННА ЛИТЕРАТУРАТЫН
УЧУУТАЛА БЕЛЕНКОВА ТУЙАРА ГАВРИЛЬЕВНА
КЭБЭЭЙИ УЛУУҔА
КАЛЬВИЦА СУРУН ОСКУОЛАТА.**

I ТУЬУМЭХ

Номоххо кэпсэнэринэн Манчаары
Бабылай ханнык олонхолору
толортообутуй?

НКУ ИЛЭРИ

ЫСЫК ДЬРУАЙА ОУК

РЫТЫАЛАА ЛАА ЙУГУТН

500 УРНЬУГН

БЭЭРИТ ГЭНЭРБ

КУН ЭРИЛИ

КЫЫС ДЬУРАЙА КУО

АЛААТЫЫР АЛА ТУЙГУН

050 НЬУРГУН

БЭРИЭТ БЭРГЭН

II ТУЬУМЭХ

Олонхо геройдарын наардаталаа

МЭНИЧРЭ ГЭНЭРБ

ЭРЧИМЭН БЭРГЭН

РГНЬНУ ООБУРТ

НЬУРГУН БООТУР

ЫСЫК УРНЬУГН

КЫЫС НЬУРГУН

ЧЛАНАЫХААН УОК

ХААЧЫЛААН КУО

ЫЫНЛАЙТА ОУК

АЙТАЛЫЫН КУО

САХА ЛИТЕРАТУРАТЫН
ТОРУТТЭЭЧЧИ А.Е.КУЛАКОВСКАЙ –
ОКСОКУЛЭЭХ ОЛОКСОЙ
АЙЫМНЬЫЛАРЫН ААТТАЛАА

ЧЧЭЭГЭКЙ ААБЙ

КЭЧЧЭГЭЙ БААЙ

ЭТЭТС ЭЭИИРМТТ

СЭТТЭ МЭТИРИЭТ

БЙААНЙА ЛГАЪАЫ

БАЙАНАЙ АЛГЫЪА

УЙУНО УУТЛЭ

ОЙУУН ТУУЛЭ

РТАКОУ ТАРАТЫГРЫК

КУОРАТ КЫРГЫТТАРА

КОРООЧЧУЛЭРИ КЫТАРЫ ООНЫУУ.

1. САХАЛЫЫ ТЫЛЫНАН СУРУЛЛУБУТ БАСТАКЫ
ЛИТЕРАТУРНАЙ АЙЫМНЫЫ?

(Уваровскай «Ахтыылар»)

2. Кыи – аймах бодоруьар ньымата?

(ТЫЛ)

3. Саха тылыгар икки букванан бэлиэтэнэр
бутэй до5ооннор?

(ДЬ, НЬ)

АЙЫМНЫЫ ГЕРОЙДАРЫН ХАЙДААЫННАРЫНАН ТААЙ.

Кинигэ геройа 10-с кылаааы бутэрбитэ, сэриигэ сылдыбыта, учуутал буолбута, оскуола олобун тупсарарга дьулуспута.

(«Сурэх тэбирин тухары», Сергей Аласов)

Кэпсээн геройа 10-с кылаааы бутэрбитэ, сэриигэ сылдыбыта, табаарыыын олорбутэ, уонна ол торуотун кистээн эппэтэбэ.

(«От урэххэ» Дмитрий Тытыгынаев)

Хобоон геройа гражданскай сэриигэ кыттыбыта,
ревкомнаабыта, кинини ыппыттара, оҕото
тулаайах хаалбыта.

(«Ус ыстыык уобугэр» Эллэй)

Кэпсээн геройа быстар дьаданы, ыалга
хамначчыттаабыта, оҕото эьэтигэр
иитиллибитэ, тааска харан олбутэ.

(Кундэ, «Марба»)

III ТУЬУМЭХ

**СУРУЙААЧЧЫ ТОРООБУТ УЛУУЬУН
ААТТАА?**

СЕРАФИМ РОМАНОВИЧ
КУЛАЧИКОВ – ЭЛЛЭЙ

ГОРНАЙ УЛУУЬА

АЛЕКСЕЙ ЕЛИСЕЕВИЧ
КУЛАКОВСКАЙ -
ОКСОКУЛЭЭХ ОЛОКСОЙ

КЭБЭЭЙИ УЛУУЬА

ИНИ - БИИ ДАНИЛОВТАР

ТААТТА УЛУУЬА

ТИМОФЕЙ ЕГОРОВИЧ
СМЕТАНИН

СУНТААР УЛУУЬА

СЕРГЕЙ ЗВЕРЕВ – КЫЫЛ
УОЛА

АММА УЛУУЬА

СЕРАФИМ РОМАНОВИЧ
КУЛАЧИКОВ – ЭЛЛЭЙ

АММА УЛУУБА

АЛЕКСЕЙ ЕЛИСЕЕВИЧ
КУЛАКОВСКАЙ -
ОКСОКУЛЭЭХ ОЛОКСОЙ

ТААТТА УЛУУБА

ИНИ - БИИ ДАНИЛОВТАР

ГОРНАЙ УЛУУБА

ТИМОФЕЙ ЕГОРОВИЧ
СМЕТАНИН

КЭБЭЭЙИ УЛУУБА

СЕРГЕЙ ЗВЕРЕВ – КЫЫЛ
УОЛА

СУНТААР УЛУУБА

СУРУЙААЧЧЫЛАР ПСЕВДОНИМАРЫН БУЛ

**ВАСИЛИЙ СЕМЕНОВИЧ
ЯКОВЛЕВ**

ДАЛАН

**НИКОЛАЙ ГАВРИЛОВИЧ
ЗОЛОТАРЕВ**

ЯКУТСКАЙ

**НИКОЛАЙ ЕГОРОВИЧ
МОРДИНОВ**

АММА АЧЧЫГЫЙА

**ВЛАДИМИР
МИХАЙЛОВИЧ
НОВИКОВ**

КУННУК УУРАСТЫЫРАП

**ДМИТРИЙ КОНОНОВИЧ
СИВЦЕВ**

СУОРУН ОМОЛЛООН

**ВАСИЛИЙ СЕМЕНОВИЧ
ЯКОВЛЕВ**

АММА АЧЧЫГЫЙА

**НИКОЛАЙ ГАВРИЛОВИЧ
ЗОЛОТАРЕВ**

ДАЛАН

**НИКОЛАЙ ЕГОРОВИЧ
МОРДИНОВ**

ЯКУТСКАЙ

**ВЛАДИМИР
МИХАЙЛОВИЧ
НОВИКОВ**

СУОРУН ОМОЛЛООН

**ДМИТРИЙ КОНОНОВИЧ
СИВЦЕВ**

КУННУК УУРАСТЫЫРАП

**КУЛЬТУРА АРААС ЭЙГЭТИГЭР
УЛЭЛИИ ХАМСЫЫ СЫЛДЬАР
ДЬОННОРУ ИДЭЛЭРИНЭН
НААРДАТАЛАА**

СЕРГЕЙ ПОТАПОВ

ОПЕРА ЫРЫААБЫТА

АЙТАЛИНА АДАМОВА

РЕЖИССЕР

СТЕПАНИДА БОРИСОВА

**САХА ТЕАТРЫН
АРТЫЫБА**

АЙААЛ АММОСОВ

**ОЛОНХО ТЕАТРЫН
СОЛИБА**

**НИКОЛАЙ ДЬЯЧКОВСКАЙ
- СААРЫН**

**УНКУУ ТЕАТРЫН
СОЛИБА**

АФАНАСИЙ АФАНАСЬЕВ

ЭСТРАДА ЫРЫААБЫТА

СЕРГЕЙ ПОТАПОВ

РЕЖИССЕР

АЙТАЛИНА АДАМОВА

ОПЕРА ЫРЫАБЫТА

СТЕПАНИДА БОРИСОВА

**ОЛОНХО ТЕАТРЫН
СОЛИБА**

АЙААЛ АММОСОВ

**САХА ТЕАТРЫН
АРТЫЫБА**

**НИКОЛАЙ ДЬЯЧКОВСКАЙ
- СААРЫН**

ЭСТРАДА ЫРЫАБЫТА

АФАНАСИЙ АФАНАСЬЕВ

**УНКУУ ТЕАТРЫН
СОЛИБА**

IV ТУЬУМЭХ

**САХА КЛАССИК СУРУЙААЧЧЫЛАРЫН
ХААРТЫСКАЛАРЫНАН КОРОН
ААТТАЛАА**

НИКОЛАЙ ДЕНИСОВИЧ НЕУСТРОЕВ

АЛЕКСЕЙ ЕЛИСЕЕВИЧ КУЛАКОВСКАЙ

ПЛАТОН АЛЕКСЕЕВИЧ ОЙУУНУСКАЙ

АНЕМПОДИСТ ИВАНОВИЧ СОФРОНОВ

ВАСИЛИЙ ВАСИЛЬЕВИЧ НИКИФОРОВ - КУЛУМНУУР

У ТУЬУМЭХ

АРААС БИЙТЫКТАР

Ким туьунан этиллибитий?

Буквалара ооньулар,
Буквалара муньахтыылар,
Азбуката чабыр5ахтыыр,
Аччыгыйа абырыыр

(Петр Тобуруокап)

«Сурук-бичик» букубаардаах
«Аа5ар кинигэ» анабыллаах,
Лингвист-полиглот
Кэриэ5э кэскиллээх,
Улэтэ уйэлээх.

(Семен Новгородов)

Сахалыы алфавит хас буукубалаа5ый?

1. 42

2. 39

3. 40

Сахалыы алфавикка хас аьа5ас дор5оон
баарый?

1. 15

2. 12

3. 18

Алфавикка дор5оону бэлиэтээбэт хас буква
баарый?

(2: Ъ, Ы)

Икки араас букванан, биир дор5оону бэлиэтиир
аьа5ас дор5ооннор

(Дифтонг: ЫА, ИЭ, УО, УО)

**Бол5омто5ут иьин
махтал!**